

TMMOB Enerji Komisyonu Başkanı Göltaş, VI. Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı'nda sunum yaptı...

"HIZLA KAMUSAL ANLAMDA YATIRIM YAPILMALI"

Çankaya Kültür ve Sanat Vakfı tarafından düzenlenen "Türkiye'nin Geleceği İçin Yeni Arayışlar" konulu VI. Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı kapsamında 30 Mart Cuma günü düzenlenen 8. Oturum çerçevesinde "Enerji" konusu masaya yatırıldı. TMMOB Enerji Komisyonu Başkanı ve Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Yazmanı Cengiz Göltaş, ana rapor sunumunu gerçekleştirdi. TMMOB Enerji Raporu 2006'yı güncelleştirerek aktaran Göltaş, enerji kullanımında dünyada yaşanan dengesizliğe dikkat çekti. Dünya nüfusunun yüzde 20'sinin enerjinin yüzde 60'ını tükettiğini ifade eden Göltaş, 1.6 milyar insanın ticari olarak enerjiye erişim olanağı bulunmadığını kaydetti.

TMMOB Enerji Komisyonu Başkanı Cengiz Göltaş, Uluslararası Enerji Ajansı'nın tahminlerine göre 2030 yılına kadar dünya enerji ihtiyacının fosil yakıtlardan önemli ölçüde karşılanmaya devam edileceğini ifade etti. Buna göre 2030'da birincil enerji arzı tahminin 16 milyar 500 milyon TEP (Ton Petrol Eşdeğeri) olduğunu, bunun da yüzde 35'inin petrol, yüzde 25'inin doğalgaz, yüzde 21.8'inin kömür, yüzde 18'inin de diğer kaynaklardan karşılanacağını aktardı. Kömür rezervlerinin 164 yıl, doğalgazın 67 yıl, petrolün de 40 yıllık kalan ömür süresi tahmini bulunduğunu ifade eden Göltaş, elektriğin genel enerji içindeki payının yüzde 40-50'lere ulaştığına dikkat çekti.

Elektrik üretiminde kullanılan kaynaklar içinde kömürün yüzde 40.1 ile birinci sırada yer aldığını, doğalgazın payının yüzde 19.4, hidrolik üretimin payının yüzde 15.9, nükleer üretim payının yüzde 15.8, petrolün payının yüzde 6.9, diğer kaynakların payının da yüzde 1.9 olduğunu bildirdi.

Yapılan tahminlere göre kömürde 2005 yılına kadar bir düşüş olsa da 2010'lu yıllardan itibaren bir dengeleme olmasının ve 2020'li yıllara doğru da bir yükselişin olmasının beklendiğini kaydeden Göltaş, toplam dünya kömür rezervinin 909 milyar ton olduğunu, kömür kayna-

ğının yüzde 70.1'i oranında elektrik üretimi amaçlı kullanıldığını, 2030'da bu oranın yüzde 80'e yükselmesinin beklendiğini ifade etti.

Türkiye'nin kömür rezervinin 8.4 milyar ton linyit, 1.12 milyar ton taşkömüründen oluştuğunu, ancak elektrik üretiminde kömürün payının yüzde 20'lerin altına düştüğünü belirten Göltaş, dünyada kömürün elektrik üretimi amaçlı kullanımının oldukça yüksek olduğuna işaret etti. Polonya'da bu oranın yüzde 96, Güney Afrika'da yüzde 88, Çin'de yüzde 78, Avustralya ve Hindistan'da yüzde 77, Yunanistan'da yüzde 67, ABD'de yüzde 55, Almanya'da yüzde 52.5 olduğunu kaydetti.

Cengiz Göltaş, linyitle elektrik üretim potansiyelinin 120 milyar kilovatsaat olmasına karşın yüzde 35'ine denk gelen 42 milyar kilovatsaatlik bölümünün Türkiye'de kullanılabilir durumda olduğunu, kurulu gücün de 8 bin 500 megavat olduğunu bildirdi. Göltaş, kömür rezervlerinin yüzde 30'unun TKİ, yüzde 46'sının EÜAŞ, yüzde 24'ünün de özel sektör elinde bulunduğu bilgisini verdi.

Dünyada doğalgaz üretiminin 2 trilyon 692 milyar metreküp, tüketimin ise 2 trilyon 689 milyar metreküp olduğu, 179 trilyon 530 milyar metreküp de doğalgaz rezervi bulunduğunu kaydetti. Türkiye'nin 1986'da SSCB ile 6 milyon metreküplük doğalgaz alım anlaşmasıyla 1987 yılından itibaren doğalgaz kullanmaya başladığını anımsatan Göltaş, bu tarihte 522 milyon metreküp olan doğalgaz tüketiminin 2005 yılına gelindiğinde 51.5 kat artarak 26 milyar 865 milyon metreküpe ulaştığını bildirdi.

Cengiz Göltaş, Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nin teknik değerlendirilebilir hidrolik potansiyel hesabının yıllık 216 milyar kilovatsaat olduğunu, 2005 yılında teknik ve ekonomik olarak bu rakamın 130 milyar kilovatsaat olduğunu, ancak 2006 yılı itibarıyla bu potansiyelin yüzde 22'sine denk gelen 39 milyar kilovatsaatinin değerlendirildi-

ğini söyledi. Türkiye'nin 4-5 milyar dolarlık suyunun boşa aktığını ifade eden Göltaş, jeotermalin Türkiye'de yüksek potansiyeli bulunmasına karşın enerji üretimindeki payının yüzde 4'lerde olduğunu söyledi. Göltaş, jeotermal ısı potansiyelinin teorik brüt olarak 31 bin 500 megavat olduğunu, teknik olarak bunun 7 bin 500 megavat olarak ifade edildiğini anımsattı. Göltaş, Türkiye'deki jeotermal kaynak potansiyelinin 1400 megavatlık nükleer santralin 5 katı, ısı olarak da 3 katı değerinde olduğunu kaydetti.

TMMOB Enerji Komisyonu Başkanı Göltaş, rüzgarda 20 bin megavatın üzerinde kapasite bulunduğunu, ancak Enerji Bakanı'nın geçtiğimiz günler içerisinde 48 bin megavat potansiyel bulunduğunu açıkladığını anımsattı. Bu potansiyele karşın Türkiye'nin rüzgar santral kurulu

gücünün 50 megavatta kaldığını anlatırken, "1 Megavat rüzgar 150 bin ağaca eşdeğer oksijen tasarrufu sağlıyor" dedi. Almanya'da rüzgar santral kurulu gücünün 14 bin 609 megavat, İspanya'da 6 bin 202 megavat, ABD'de 6 bin 370 megavat olduğunu kaydetti.

Türkiye'nin yıllık güneşlenme süresinin 2 bin 640 saat olduğunu, bunun ancak 200'de 1'inin kullanılabilir durumda olduğunu, biokütlelenin de ihmal edilen bir diğer alan olduğunu anlatan Göltaş, 2006 yılsonu itibarıyla 173.2 milyar kilovatsaat olan elektrik üretiminin 75.8 milyar kilovatsaat ile yüzde 43.8'inin doğalgaza, 37.1 milyar kilovatsaat ile yüzde 21'inin linyite, 39 milyar kilovatsaat ile yüzde 22.5'nin hidrolik üretime, 10 milyar kilovatsaat ile yüzde 5.9'unun ithal kömüre dayalı olduğunu bildirdi. Yine 2006 yılsonu itibarıyla 40 bin 185 megavat olan kurulu gücün 27 bin 41 megavatının termik, 13 bin 144 megavatlık bölümünün de hidrolik, jeotermal ve rüzgar santrallerinden oluştuğunu kaydetti. 2006 yılı puant güç talebinin 27 bin 594 megavat olduğunu belirten Göltaş, kayıp-kaçak oranlarındaki yüksekliğe dikkat çekerek, enerji tasarrufunun, enerji verimliliğinin ve enerji yoğunluğunun düşürülmesinin önemini anlattı.

Göltaş, enerjinin stratejik konumunun da altını çizerek, konuşmasının sonunda çözüm önerisini şöyle ortaya koydu:

"Enerjiye kamusal hizmet anlayışı penceresinden baktık. Kamu yararına dönük, toplumun ortak gereksinimlerinin karşılanmasıyla yönelik, sürekli etkinliklerdir. Merkezi bütünsel yapı kullanılarak yönetilmelidir. Doğası gereği depo edilemez. Doğru bir şekilde planlanması gerekir. Enerji krizini yaşıyoruz aslında. Türkiye hızla kamusal anlamda yatırım yapmalı. Nükleer santrallerin ihtiyaç olmadığını, doğru bir yaklaşımla yerli kaynakların değerlendirilmesi gerektiğini düşünmüyoruz." ■

"Türkiye'nin Geleceği İçin Yeni Arayışlar" başlıklı, VI. Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı'nın "Enerji" oturumunda ana rapor sunumunu gerçekleştiren TMMOB Enerji Komisyonu Başkanı Cengiz Göltaş, Türkiye'nin hızla kamusal anlamda yatırım yapması gerektiğini söyledi.